

Hektarstøttens betydning for prisen på jord og fødevarer

Beregninger på GrønREFORM for Konkurrence- og
Forbrugerstyrelsen

Louis Birk Stewart, Jens Sand Kirk, Asbjørn Kehlet Berg og Dorte Grinderslev

Baggrundsnotat

10. september 2026

www.dreamgruppen.dk

Forord

I notatet præsenteres en analyse på GrønREFORM udarbejdet for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST) med det formål at belyse de mulige konsekvenser af en hypotetisk afskaffelse af EU's hektarstøtte i Danmark, herunder for at kvantificere hektarstøttens betydning for prisen på landbrugsjord og for fødevarepriserne.

Der er udført en stiliseret beregning i GrønREFORM i form af et scenarie, hvor det annonceres i 2027, at hektarstøtten bortfalder fra og med 2030. Det lægges til grund, at Danmark mister hektarstøtten fra EU helt.

Notatet er struktureret som følger: Landbrugsmodellen i GrønREFORM og grundforløbet præsenteres i afsnit 1. I afsnit 2 beskrives de væsentlige forudsætninger for analysen, mens resultaterne præsenteres i afsnit 3. Analysen afrundes med en diskussion af udvalgte antagelser i afsnit 4.

Resumé

Det antages, at hektarstøtten i Danmark bortfalder i 2030 med annoncering i 2027, samt at resten af EU fortsat modtager hektarstøtte. Det antages yderligere, at den danske stat ikke får tildelt værdien af den bortfaldne hektarstøtte fra EU¹.

Frafaldet af hektarstøtten vil umiddelbart tilskynde jordejerne til at overgå til alternativ anvendelse af jorden. Den samlede mængde landbrugsjord i intensiv drift ændres ifølge modelberegningen imidlertid ikke i forhold til grundforløbet. Dette skyldes primært to forhold: For det første kan der i dag opnås hektarstøtte til flere alternative anvendelser af jorden. Disse alternative anvendelser bliver dermed ikke mere attraktive i forhold til landbrugsproduktion, når støtten bortfalder. Dette gælder bl.a. for braklægning og skovrejsning. For det andet er der forudsat et meget stort udtag af landbrugsjord til andre formål som følge af Grøn Trepart, som reducerer mulighederne for yderligere udtag hertil, hvilket særligt gælder vådlægning af lavbundsjorder.

Der er dermed reelt set tale om, at der er en lodret udbudskurve på landbrugsjord ved ændringer i hektarstøtten ved de givne forhold. Det bevirker, at jordprisen skal falde tilstrækkelig meget til at kompensere fuldt ud for det driftsøkonomiske tab, der følger af et bortfald af hektarstøtten. Ifølge modelberegningerne falder jordprisen i 2027 med 23%, hvilket svarer til ca. 34.000 kr. pr. hektar i 2019-niveau. Dette afspejler, at hektarstøtten i dag bidrager med ca. 30% til jordprisen.

Modelberegningerne viser, at den lavere støtte modsvares af lavere finansieringsomkostninger som følge af den lavere jordpris. Dette betyder, at nye landbrugere, der køber jorden til den reducerede pris, vil være lige så godt stillet, som de nuværende landbrugere før fjernelse af hektarstøtten. De reducerede kapitalomkostninger til opstart af nye landbrug, kan dog betyde, at det bliver lettere at få rejst kapital og dermed lette adgangen til markedet for landbrugsproduktion for nye landbrugere.

Forpagtere af landbrugsjord vil ligeledes være lige så godt stillet før og efter bortfaldet af hektarstøtte. De vil miste den hektarstøtte, der følger med jorden, men forpagtningsprisen vil forventeligt falde tilsvarende.

Nuværende jordejende landbrugere bliver derimod dårligere stillet ved et bortfald af hektarstøtte. Deres driftsresultat forringes som følge af færre indtægter fra landbrugsstøtten. Samtidig falder værdien af den kapital, der er bundet i jorden.

Modelberegningerne viser desuden, at fødevarepriserne er stort set upåvirkede af den lavere hektarstøtte.

¹ En alternativ stiliseret antagelse ville være, at støtten blev givet til staten og derigennem videre til husholdningerne som en del af den lump-sum overførsel, der sikrer, at de offentlige finanser samlet set er upåvirkede i stødet. Dette valg har dog kun meget lille betydning for de beregnede ændringen i jordpriser og fødevarepriser.

Indhold

1.	Landbrugsmodellen i GrønREFORM.....	5
2.	Forudsætninger	10
3.	Resultater	11
4.	Diskussion.....	13

1. Landbrugsmodellen i GrønREFORM

Kernen i GrønREFORM er en dynamisk generel ligevægtsmodel, hvor produktions- og markedsforhold er beskrevet med standardantagelser for i alt 54 brancher. GrønREFORMs delmodel for landbrug (Landbrugsmodellen) bidrager med en nuanceret beskrivelse af produktions- og markedsforhold for de ti landbrugsbrancher i GrønREFORM: tre vegetabiliske og seks animalske brancher samt en maskinstationsbranche. De vegetabiliske brancher består af konventionel og økologisk planteproduktion samt gartnerier. De animalske brancher omfatter konventionel og økologisk kvægproduktion, konventionel og økologisk fjerækærproduktion, produktion af smågrise med søer samt produktion af slagtesvin.

De vegetabiliske brancher producerer strøelse og grovfoder til de animalske brancher og energihalm til brug for energiformål, primært til produktion i forsyningssektoren. Derudover produceres råvarer i form af korn og grøntsager til andre formål, herunder til humant forbrug.

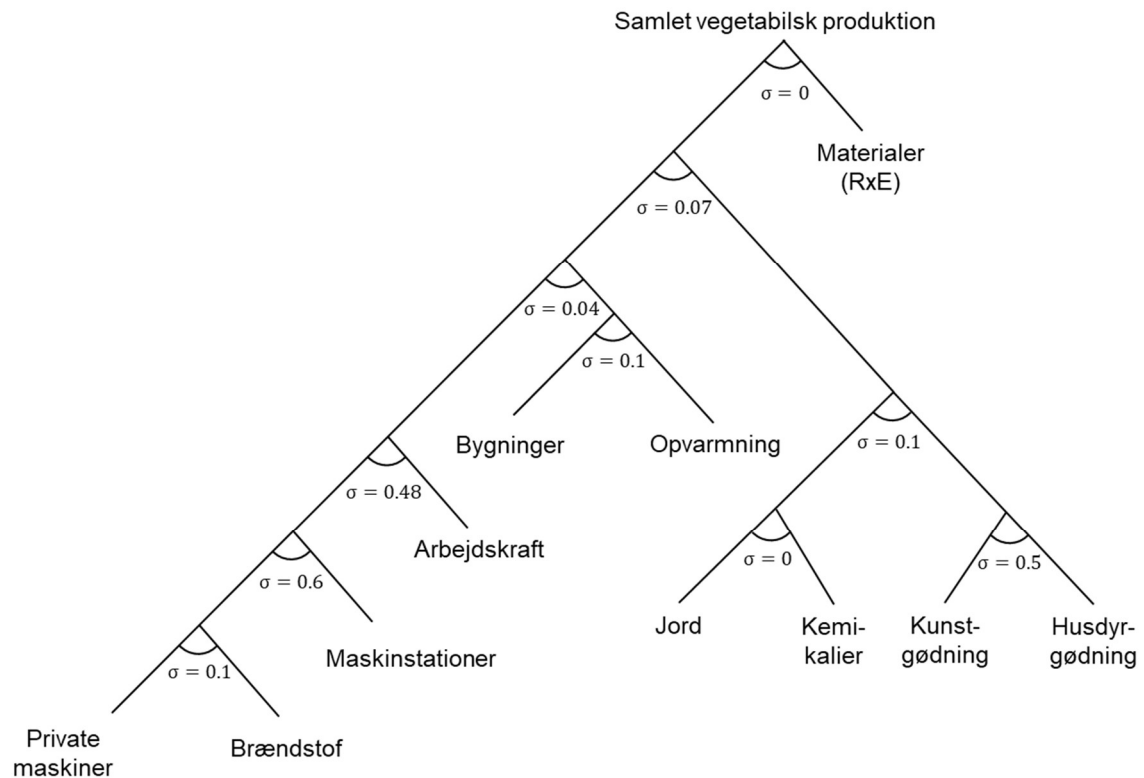
De vegetabiliske brancher benytter landbrugsjord som input i produktionen, og de konkurrerer med hinanden om den mængde landbrugsjord, som er tilgængelig til intensiv drift. Den samlede mængde landbrugsjord til intensiv drift bestemmes ud fra en sammenligning af dyrkningsværdien og værdien af alternative anvendelser af jorden. Substitutionsmulighederne mellem jord og andre produktionsfaktorer er i landbrugsmodellen forudsat at være begrænsede for det vegetabiliske landbrug, jf. figur 1.1.

Landbrugsmodellen i GrønREFORM og den seneste landbrugsfremskrivning (LF25) er beskrevet i Stewart, Berg og Hedebo (2025).²

² Stewart, L.B, A.K. Berg og C. Hedeboe (2025): Fremskrivning af dansk landbrug. Dokumentationsnotat DREAM-gruppen 18. november 2025.

Figur 1.1

Produktionsfunktion i vegetabilsk landbrug

Anm.: Figuren viser den nestede CES-produktionsfunktion for vegetabilsk landbrug i GrønREFORM. σ angiver substitutionselasticiteten mellem input i hvert led. Jo lavere σ , desto vanskeligere kan input erstattes af hinanden, mens $\sigma = 0$ indebærer faste inputforhold. Med modellens parametre er der generelt begrænsede substitutionsmuligheder mellem jord og de øvrige produktionsfaktorer.

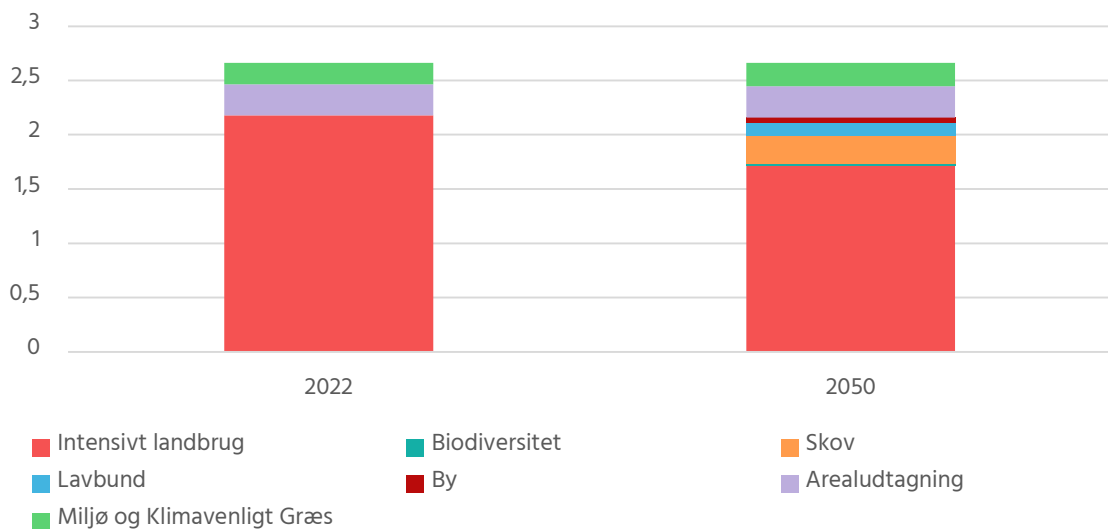
Kilde: Egen figur.

Fremskrivning af landbrugsareal

Det nuværende landbrugsareal er ca. 2,6 mio. hektar, hvoraf arealet i intensiv drift er knap 2,2 mio. hektar i 2022, jf. figur 1.2. I landbrugs- og klimafremskrivningen (LF25/KF25) forudsættes det, at der udtages en del af landbrugsarealet til andre formål, primært som følge af Aftale om et Grønt Danmark (Grøn Trepert). Arealet af landbrugsjord i intensiv drift falder i fremskrivningen til ca. 1,7 mio. hektar i 2050. Dette indebærer et fald i andelen af intensivt drevet landbrugsjord fra 82% i 2022 til 64% i 2050. Faldet i det intensive landbrugsareal fra 2022 til 2050 skyldes ifølge fremskrivningen primært udtagning til skovrejsning (0,25 mio. hektar) og vådlægning af kulstofrige lavbundsjord (0,12 mio. hektar). Herudover er der en del af landbrugsarealet, som ikke dyrkes (ekstensiv drift), blandt andet i form af braklægning eller udtagning til diverse bioordninger.

Figur 1.2

Anvendelse af landbrugsareal i 2022 hhv. 2050 (mio. hektar)

Kilde: Klimastatus- og fremskrivning 2025 og egne beregninger.

Bestemmelse af jordpris

I GrønREFORM bestemmes mængden af jord i intensiv drift ud fra aflønning af jorden i form af dækningsbidraget i forhold til værdien af alternativ anvendelse af landbrugsjord. Dækningsbidraget opgøres som produktionsværdien minus variable omkostninger, dvs. en ændring i fx hektarstøtten vil påvirke dækningsbidraget på jorden. Modelleringen af jord som produktionsfaktor er nærmere beskrevet i Stewart, Berg og Kirk (2023).³

Hektarstøtten indgår i modellen som et subsidie dels til jord anvendt til intensivt drevet landbrug, dels til braklagt jord. Hektarstøtten er ca. 4,8 mia. kr. i 2025.⁴ Den er fastholdt nominelt i den nuværende periode for EU's landbrugsstøtte 2021-27. Efter 2027, hvor niveauet for EU's landbrugsstøtte ikke er aftalt, er det lagt til grund, at støtteniveauet i 2027 fastholdes nominelt, hvormed inflationen gradvis udhuler dens værdi; den årlige inflation er antaget til 1,8%. Det er samtidig antaget, at denne gradvise udfasning kan anses som forventet og dermed er indlejret i jordpriserne.

Der er flere argumenter for, at vi ser ind i en periode, hvor man kan forvente, at udbuddet af jord til intensiv dyrkning er meget ufleksibelt i forhold til ændringer i hektarstøtten, dvs. at der reelt set er tale om en lodret (eller næsten lodret) udbudskurve:

- De kommende år vil der blive udtaget en del intensivt drevet jord. Det omfatter bl.a., at stort set al lavbundsjord vådlægges, og at biodiversitetsordningerne forventes at blive udnyttet fuldt ud.⁵
- Braklægning af landbrugsjord og skovrejsning udløser hektarstøtte, så en ændring i hektarstøtten vil isoleret set ikke give anledning til en ændret braklægning eller skovrejsning. Herudover kræver skovrejsning så store tilskud,⁶ at der skal ske betydelige ændringer i dækningsbidraget på landbrugsjord, for at der vil blive udtaget mere jord hertil i forhold til LF25.
- Byudvikling er generelt en stor gevinst for jordejerne, hvorfor mængden af udtag af landbrugsjord til bebyggelse forventes bestemt af kommunale byudviklingsplaner fremfor af rentabiliteten af landbrugsproduktion.
- Der kan være andre alternative anvendelser af jorden til fx jagt og solcelleparker, som ikke er medtaget i modellen. Det vurderes dog, at der i givet fald vil være tale om ganske beskedne udtag i forhold til det samlede landbrugsareal.

Udbuddet af jord vil dermed i den aktuelle situation reelt set være inelastisk i forhold til ændringer i hektarstøtten. Som nævnt kan der være forhold, som ikke er medtaget i modellen, og som kan bevirke, at udbudskurven kun er næsten lodret.

Betydningen af en – næsten – lodret udbudskurve er illustreret i figur 1.3. Et bortfald af hektarstøtte vil i dette tilfælde give anledning til en lille ændring i mængden af landbrugsjord og en lille overvæltning på prisen på vegetabiliske landbrugsprodukter, mens der vil ske en stor nedvæltning i reduceret aflønning af jord (og dermed i jordprisen), som falder nærmest svarende til størrelsen på den mistede støtte. Det bemærkes, at den model og fremskrivning, der anvendes til beregningerne i notatet, implicerer en helt lodret udbudskurve, hvorved en bortfald af hektarstøtten ikke vil medføre en ny ligevægt.

³ L.B. Stewart, A.K. Berg og J.S. Kirk (2023): Jord som produktionsfaktor i vegetabilisk landbrug. Baggrundsnotat fra DREAM-gruppen 7. december 2023.

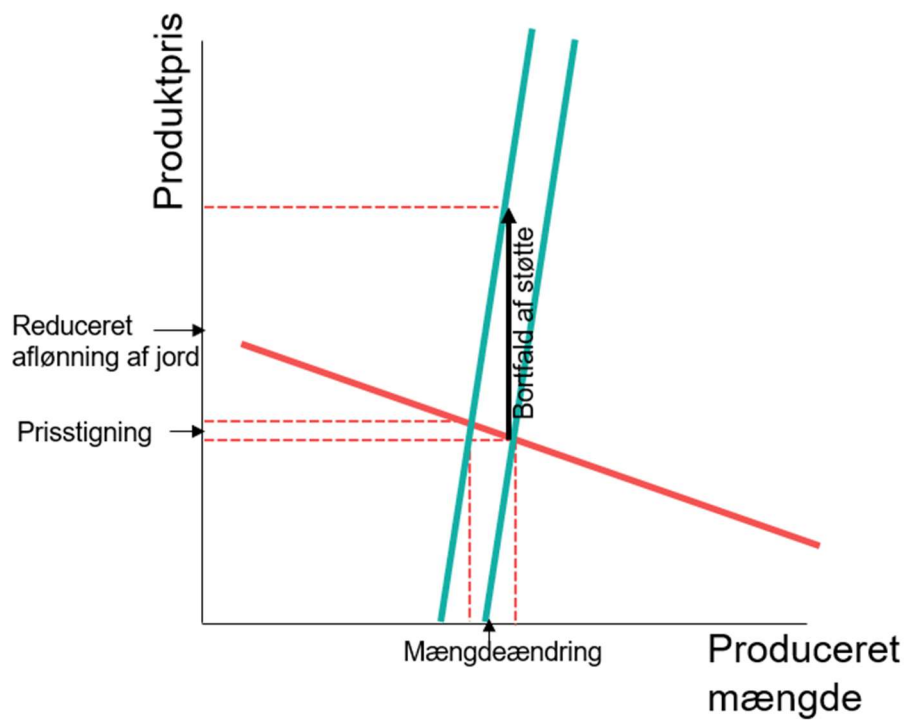
⁴ Den samlede landbrugsstøtte var i 2025 på ca. 6,5 mia. kr. Den øvrige støtte gives blandt andet igennem økologistøtte, bioordninger mv. Den øvrige støtte antages uændret i denne analyse.

⁵ IFRO vurderer, at biodiversitetsordningerne er så lukrative, at de bliver udtømt i grundfremskrivningen.

⁶ Jf. vurderingen af ekspertgruppen for en grøn skattereform.

Figur 1.3

Inelastisk udbud af landbrugsjord i intensiv drift

Anm.: Figuren illustrerer tilfældet med en næsten lodret udbudskurve (grøn). Bortfald af støtte til produktionen vil flytte udbudskurven mod venstre, og der opnås en ny ligevægt med lidt højere produktionspris og lidt lavere produktion. Hovedparten af bortfaldet af støtte vil dermed give sig udslag i en reduceret aflønning af produktionsfaktoren jord.

Kilde: Egen figur.

2. Forudsætninger

I beregningen bortfalder hektarstøtten i 2030 med annoncering i 2027.

Beregningerne er foretaget på GrønREFORM fra april 2026, som er stort set identisk med den senest offentliggjorte version af GrønREFORM.⁷ Grundforløbet er på detaljeret niveau kalibreret til Klimastatus og -fremskrivning 2025 (KF25) og Landbrugsfremskrivningen 2025 (LF25/KF25), herunder for energibalancer, emissioner, landbrugsareal mv. Forventede effekter af Aftale om et Grønt Danmark og andre gældende politiske aftaler er dermed indlejret i grundforløbet.

Som beskrevet i afsnit 1 er forventningen, at udbuddet af jord til intensiv drift nærmest ikke ændres ved et bortfald af hektarstøtten. Bemærk at der ikke er tale om en forudsætning om en lodret udbudskurve, men det er et resultat af de øvrige forudsætninger i fremskrivningen og modellen. Resultatet afhænger bl.a. af, hvorvidt det forudsatte udtag af landbrugsjord i LF25 rent faktisk vil finde sted, hvilket diskuteres nærmere i afsnit 4.

Det lægges til grund for analysen, at Danmark helt mister hektarstøtten fra EU. En alternativ forudsætning kunne være, at staten stadig modtog støtten, og den ville dermed modelmæssigt tilfalde husholdningerne via en lump-sum overførsel.

Den offentlig saldo holdes uændret i analysen i forhold til grundforløbet. Dette gøres ved en tilpasning af lump-sum overførsel til husholdningerne.

De konkurrerende udenlandske fødevarerpriser er fastsat eksogent i modellen, og de ændres ikke i analysen. Dette kan tolkes som en implicit forudsætning om uændret støtte i resten af EU. Dette diskuteres i afsnit 4.

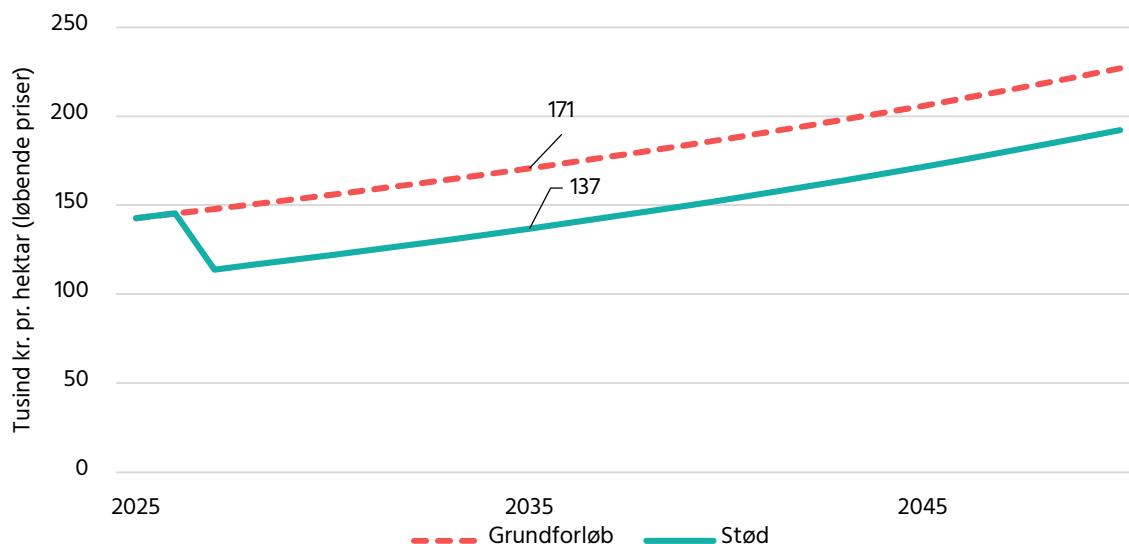
⁷ [GrønREFORM modelversion december 2025](#).

3. Resultater

Modelberegningerne viser, at afskaffelsen af hektarstøtten ikke fører til en ændring i mængden af jord i drift, hvilket også var forventet, jf. diskussionen i afsnit 1. Som følge heraf, sker der en fuld nedvæltning af hektarstøtten i aflønningen af jord, og dermed i jordprisen. Ifølge beregningerne falder jordprisen med ca. 34.000 kr. pr. hektar (årets priser), jf. figur 3.1, hvilket svarer til den tilbagediskonterede værdi af hektarstøtten.⁸ Der er tale om et fald i jordprisen på 23%. Som følge af den fulde nedvæltning i jordprisen, ses ingen overvæltning i salgsprisen på vegetabiliske produkter eller på fødevarerpriserne generelt.

Laver man den omvendte sammenligning *fra* scenariet uden hektarstøtte *til* grundforløbet med hektarstøtte finder man, at hektarstøtten med det nuværende niveau bidrager til et løft i jordprisen med knap $\frac{1}{1-23\%} \approx 30\%$.

Figur 3.1
Udvikling i prisen på landbrugsjord

Kilde.: Egne beregninger på GrønREFORM.

Betydning for eksisterende landbrugere

I og med at hele reduktionen af hektarstøtten nedvælttes i jordprisen, anslår modelberegningen, at eksisterende jordejere vil opleve et kapitaltab på ca. 30%.⁹

⁸ Det nuværende niveau for hektarstøtte er ca. 1.800 kr. pr. hektar om året, jf. SGAV (tilskudssats for grundbetaling 2025). I beregningen bortfalder dette fra og med 2030. Det er den tilbagediskonterede værdi heraf, som har betydning for jordprisen fra og med annonceringstidspunktet for bortfaldet af hektarstøtten.

⁹ Som illustration vil en gennemsnitlig heltidsbedrift på 280 hektar falde 10 mio. kr. i værdi fra ca. 48 mio. kr. til 38 mio. kr. (med en jordpris på 171.000 kr. pr. hektar).

En eksisterende landbruger står da med et valg mellem at fortsætte driften med et reduceret driftsoverskud eller at sælge jorden og derved realisere kapitaltabet, herunder evt. med tab til følge for landbrugerens kreditorer.

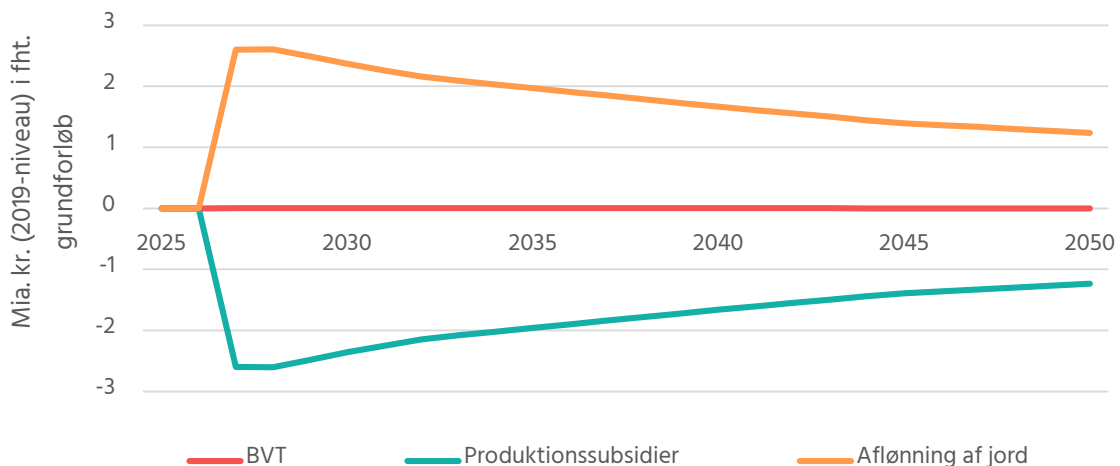
I modellen antages det ud fra en marginalbetragtning, at tabet realiseres, og jorden fortsætter i drift med reduceret egenkapital og gældsforpligtelse. Modellen sonderer ikke mellem, om det sker ved, at eksisterende landbrugere fortsætter, eller om nye tager over.

Betydning for nye landbrugere

Modelberegningerne viser, at værditilvæksten i det vegetabilske landbrug (BVT) er uændret ved bortfald af hektarstøtten. Det skyldes to modsatrettede effekter, jf. figur 3.2. Afskaffelsen af hektarstøtten trækker isoleret set i retning af lavere BVT. Men modsat trækker faldet i jordprisen i retning af højere BVT, fordi finansieringsomkostningerne reduceres. Dette afspejler, at den samlede omkostning ved at dyrke jorden inkl. produktionssubsidierne ikke ændres, jf. ovenfor.

Figur 3.2

Ændring i BVT for konventionelle planteavlere af en afskaffelse af hektarstøtten

Anm.: BVT i en planteproducerende branche kan opdeles følgende i bidrag: Produktionssubsidier (netto), Lønsum, Profit, Aflønning af maskin- hhv. bygningskapital samt Aflønning af jord. I figuren er ikke vist effekten på Lønsum, Profit, Aflønning af maskin- hhv. bygningskapital, da der er tale om ubetydelige effekter.

Kilde.: Egne beregninger på GRØN REFORM.

Det vil sige, at nye landbrugere, der køber jorden til den reducerede pris, på modellens præmisser vil være stillet, som hvis de havde købt jorden på grundforløbets forudsætninger, dvs. til en højere pris og med udsigt til indtægt fra hektarstøtte.

I virkeligheden kan det markante fald i jordværdien have stor betydning for nye som eksisterende landmænd for rejsning af kapital til investering i ny eller udvidet landbrugsproduktion.

4. Diskussion

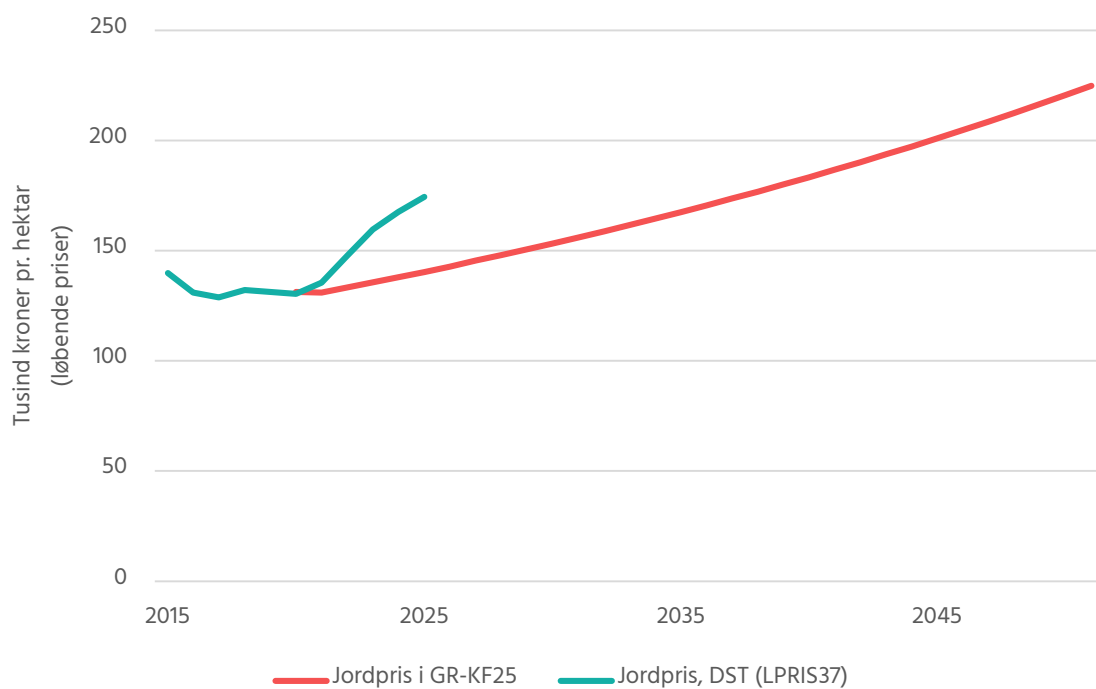
I det følgende diskuteres forudsætninger vedrørende jordpris, forrentningskrav og forudsætninger om hektarstøtte i resten af EU.

Grundforløbets jordpris og forrentningskrav

De seneste år er jordprisen steget mere, end udviklingen viser i GrønREFORMs grundforløb, jf. figur 4.1. I 2025 viser tal fra Danmarks Statistik en jordpris på ca. 175.000 kr. pr. hektar, mens prisen er ca. 140.000 kr. pr. hektar i grundforløbet. Hvis det højere niveau i stedet lægges til grund, udgør hektarstøtten en mindre andel af den samlede jordpris. En afskaffelse af hektarstøtten vil føre til det samme absolutte fald i jordprisen, da det er bestemt af den tilbagediskonterede værdi af den fremtidige hektarstøtte, men det relative fald vil være mindre.

Figur 4.1

Jordprisen i grundforløbet

Kilde.: Grundfremstillingen i GrønREFORM (KF25) og Statistikbanken tabel LPRIS37.

Forrentningskravet på landbrugsjord er sat til 7% i grundforløbet, mens forrentningskravet på maskin-, transport-, og bygningskapital er sat til 5% i landbruget. Der har i tidligere fremskrivinger (KF24/LF24 og KF23/LF23) været anvendt et lavere forrentningskrav på 5% også for landbrugsjorden, hvilket er et niveau, som forskere fra IFRO og brancheorganisationen

Landbrug og Fødevarer bakker op om.¹⁰ Hvis der lægges et lavere forrentningskrav til grund for analysen, vil faldet i jordprisen blive mindre ved bortfald af hektarstøtten, da den tilbage-diskonterede værdi af hektarstøtten vil være lavere.

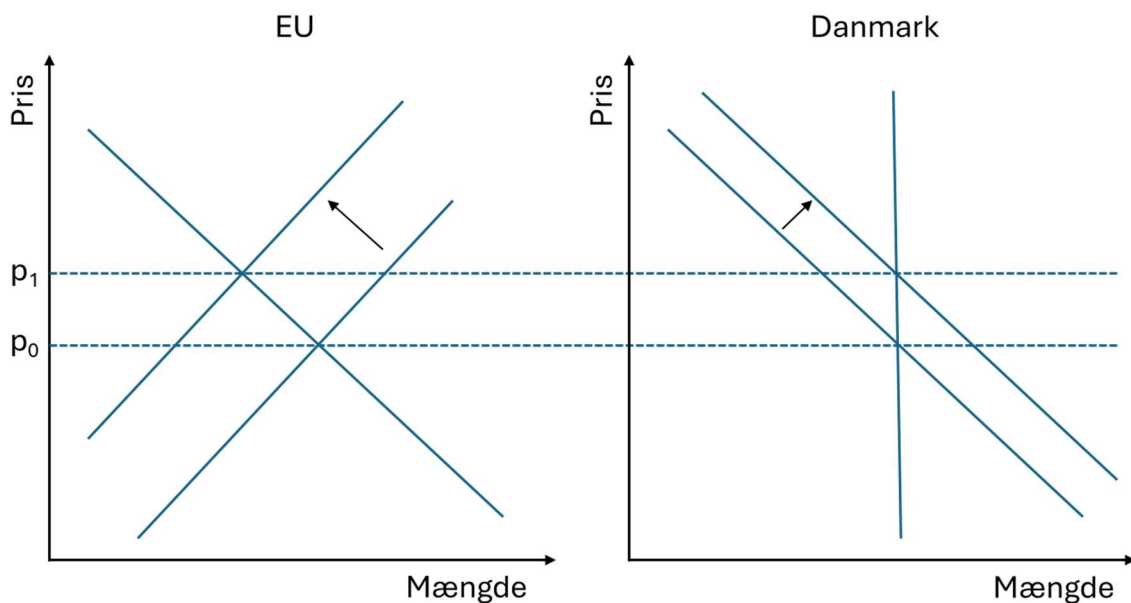
Frafald af hektarstøtte i resten af EU

Det er lagt til grund for analysen, at hektarstøtten kun afskaffes i Danmark. Om det påvirker resultaterne at afskaffe hektarstøtten i resten af EU, afhænger af jordudbuddet. Hvis der for resten af EU er tale om inelastisk udbud, som det er tilfældet for Danmark, så vil frafaldet af hektarstøtten fortsat kapitaliseres fuldt ud i jordprisen. Det er imidlertid ikke oplagt, om der kan forventes samme udbudsforhold for resten af EU som for Danmark.

Forudsættes det alternativt, at jordudbuddet er mere elastisk i resten af EU, vil det kunne have afledte konsekvenser for det danske landbrug. Dette er illustreret i figur 4.2. Et elastisk jordudbud i resten af EU, vil medføre prisovervæltning for producenterne i resten af EU og dermed højere priser på deres landbrugsprodukter (prisstigning fra p_0 til p_1 i figur 4.2 ud fra samme argumenter som i figur 1.3). I så fald stiger den eksportkonkurrerende pris for dansk eksport af landbrugs- og fødevarer, hvilket vil føre til øget efterspørgsel efter danske landbrugs- og fødevarer (efterspørgselskurven for danskproducerede fødevarer skubbes mod højre). Den øgede efterspørgsel vil sætte sig i en højere jordpris og vil dermed modvirke noget af faldet i den danske jordpris. Det vil samtidig indebære, at afsætningspriserne på danske landbrugsvarer også øges.

Figur 4.2

Stilistisk illustration af jordudtag i resten af EU som følge af reduceret hektarstøtte

Kilde.: Egen figur.

¹⁰ Det er modeltekniske udfordringer, der gør at forrentningskravet i det nuværende grundforløb er 7%. Der har været problemer med, at modellen ikke har kunne kalibreres til den nuværende landbrugsfremskrivning med det lavere forrentningskrav. En løsning på dette er blevet nedprioriteret i forhold til andre projekter.